

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Marianne Olsen

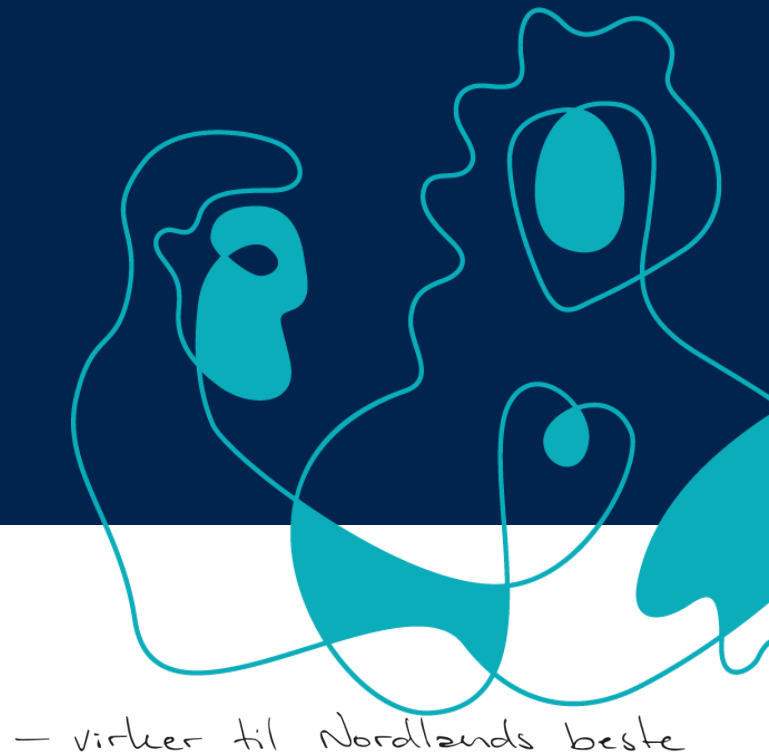
Seksjon jord og skogbruk

Nytilsattopplæring 8.-9. april 2025

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd

- ✓ Produksjons- og avløsertilskudd er en fellesbetegnelse for flere tilskuddsordninger som foretak med husdyr- og/eller planteproduksjon kan søke om, og utgjør en viktig inntektskilde for mange foretak.
- ✓ I Nordland var det 1770 foretak som søkte produksjonstilskudd i 2024
- ✓ Beløp som ble utbetalt i produksjons – og avløsertilskudd i Nordland for 2024 er ca 1 208 MNOK

Formål med forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd

- ✓ [Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#)
- ✓ [Jordbruksavtale 2024-2025](#)

§ 1 Formål

«Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har trukket opp.»

Grunnvilkår

§ 2.Grunnvilkår

«Tilskudd etter forskriften kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i medhold av jordbruksavtalen.

Foretak som bare søker tilskudd for bifolk er unntatt fra kravet om at produksjonen må drives på én eller flere landbrukseiendommer.»

Vær oppmerksom på at vilkåret om at det må drives vanlig jordbruksdrift finnes i nesten alle tilskuddsordningene på landbruksområdet.

«Vanlig jordbruksproduksjon»

- ✓ Vilkåret om «vanlig jordbruksproduksjon» skal vurderes for hele søknadsåret under ett, og i lys av hva som er normalt for den enkelte produksjon som vurderes
- ✓ Vurderes ut fra et jordbruksfaglig skjønn
- ✓ Hver enkelt produksjon holdes opp mot en god agronomiske praksis og godt husdyrhold
- ✓ Produksjonen må ha et næringsmessig preg
- ✓ Leveransene fra produksjonen skal stå i samsvar med antall dyr eller størrelsen på arealet det søkes tilskudd for – det må vurderes om produksjonen er for ekstensiv eller mangler næringsmessig forankring

Vanlig jordbruksproduksjon

Bruk forskrift og rundskriv. I rundskrivet står det beskrevet nærmere om hva som skal vurderes for de enkelte produksjoner.

Hva indikerer at grunnvilkåret om «vanlig jordbruksproduksjon» må vurderes:

- ✓ Varselmeldinger i eStil PT
 - ✓ F.eks foretaket har søyer, men har ikke levert lam til slakt
- ✓ Rapporter vanlig jordbruksproduksjon som fins i eStil PT
- ✓ Mattilsynssaker med brudd på dyrevelferdsregelverket skal vurderes opp mot § 2
- ✓ Lokalkunnskap
- ✓ Tips

Ulike tilskudd

§ 3. Tilskudd til husdyrhold

- ✓ Husdyrtilskudd
- ✓ Økologisk husdyrhold
- ✓ Dyr på beite
- ✓ Dyr på utmarksbeite
- ✓ Bevaringsverdige husdyrraser
- ✓ Driftstilskudd
 - ✓ Melkeproduksjon
 - ✓ Spesialisert storfekjøttproduksjon

Ulike tilskudd

§ 4. Tilskudd til jordbruksareal

- ✓ Areal- og kulturlandskapstilskudd
- ✓ Ytterligere tilskudd for arealer som drives økologisk

Avkortingsbestemmelser ved inngrep som forriger kulturlandskapet og manglende vegetasjonssjone på minst 2 meter mot vassdrag

§ 5. Tilskudd til grønt- og potetproduksjon

§ 6. Tilskudd til avløsning

Vær oppmerksom på hvem som kan være avløser og at det er oppgaver som normalt utføres av gårdbruker det kan gis tilskudd til.

§ 8 Søknad og utbetaling

- ✓ Foretak som søker tilskudd skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet.
- ✓ Søknadsfrist 15. mars og 15. oktober
- ✓ Søknad kan leveres inntil 14 dager etter søknadsfrist, utbetalingen reduseres da med 1 000 kroner for hver dag fristen er overskredet.
- ✓ Søknader som er levert innen søknadsfristen kan endres innen henholdsvis 29. mars og 29. oktober uten reduksjon i tilskuddet.

§ 9 Administrasjon, dispensasjon og klage

Dispensasjon

- Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i § 2, § 3 første ledd, annet ledd, tredje ledd bokstav a, b og c samt fjerde ledd, § 4 første, annet og fjerde ledd, § 5, § 6 og § 8 annet og tredje ledd.

Klage

- Vedtak fattet av kommunen kan påklages til statsforvalteren. Vedtak fattet av statsforvalteren som førsteinstans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Avkortingsbestemmelser

De fins ulike avkortingsbestemmelsene i
Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

Vær oppmerksom på at på samme måte som du finner igjen grunnvilkåret om at det må drives «vanlig jordbruksproduksjon», vil du finne tilsvarende avkortingsbestemmelser igjen i andre tilskuddsforskriftene.

I kommentarrundskrivet til produksjonstilskudd og avløsertilskudd at det er best beskrevet hvordan en forskriften kan forstås.

§ 11 Avkorting ved regelverksbrudd

*«Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, **kan** hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.»*

Ved brudd på forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging skal tilskuddet avkortes.

Tilskuddet skal avkortes dersom foretaket ikke fører journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om navn på plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt område og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Det samme gjelder dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.»

Forts. § 11 Avkorting ved regelverksbrudd, andre og tredje ledd

Vær oppmerksom på at dette gjelder ut 2025!

Andre og tredje ledd: Spesielt om gjødslingsplan og journal over plantevernmidler

- ✓ Hvis foretaket er pålagt å ha gjødslingsplan og/eller journal over plantevernmidler, og foretaket ikke har dette eller planen/journalen er mangelfull, **skal** det avkortes i tilskuddet.
 - § 3 i [Forskrift om gjødslingsplanlegging](#)
- ✓ Ved manglende gjødslingsplan eller journal over plantevernmidler er normen 20% av areal og kulturlandskapstilskuddet
- ✓ Ved gjødslingsplan med mangler skal det avkortes inntil 20% av areal og kulturlandskapstilskuddet

§ 12 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse

- Avkorting ved feilopplysninger skal alltid vurderes
- Vilkår
 - ✓ Feilopplysning som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd
 - ✓ Foretaket må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Forvaltningen kan avkorte i tilskuddet, men hovedregelen er at det skal avkortes dersom søker har vært minst uaktsom ved å gi feilopplysning.

Hovedregelen er at det avkortes med merutbetalingen, men størrelsen på avkortingens må alltid vurderes.

Aktsomhetsvurdering

«Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende og det stilles derfor strenge krav til aktsomheten. Mottaker vil derfor sjelden kunne ha gitt feilopplysninger i aktsom god tro. Det forventes for eksempel at søker har full kunnskap om foretakets dyrehold på de aktuelle telledatoene. Tilsvarende vil det være søker som har best kunnskap om hvilke arealer som foretaket selv har drevet og høstet, hvilke som er utleid eller eventuelt ikke er i drift. Som potensiell mottaker av statlige midler forventes det da at søker legger ned nødvendig arbeid i å fylle ut søknadsskjemaet korrekt slik at søknaden gjenspeiler de reelle forholdene. Dersom søker har problemer med å forstå søknadsskjemaet forventes det at søker kontakter kommunen i god tid før søknadsfristen.»

Avkorting etter § 4, Tilskudd til jordbruksareal

✓ § 4, tredje og fjerde ledd

- Tilskuddet skal avkortes dersom det på, eller i tilknytning til arealet foretaket disponerer foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Det skal likevel bare avkortes for inngrep på eiendom som foretaket helt eller delvis disponerer. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.
- Tilskuddet skal avkortes dersom jordbruksarealet ikke har vegetasjonssone på minst to meter mot vassdrag med årssikker vannføring, målt horisontalt fra vassdragets normalvannstand. Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides

Krav til kommunen - kontrollplan

- ✓ Kontrollplan skal utarbeides før hver søknadsomgang
- ✓ Formålet er å sikre at kontrollinnsatsen rettes mot søknadsopplysningene som kommunen mener det er størst risiko for feil ved
- ✓ Kontrollplanen skal ligge til grunn for utplukk av søknader til kontroll
- ✓ Rundskriv 2025/11 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – forvaltningsansvar og saksbehandling, punkt 5, gir mer informasjon

Kommunen har ansvaret for

- ✓ informere og veilede om regelverket og om søknadsprosessen
- ✓ utarbeide kontrollplan og plukke ut konkrete foretak til kontroll
- ✓ saksbehandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- ✓ forberede eventuell klage til Statsforvalteren
- ✓ etablere systemer, rutiner og tiltak som forebygger, avdekker og korrigerer feil og mangler, jf internkontroll
- ✓ forholde seg til [frister](#) for saksbehandling
- ✓ Kontrollplan må utarbeides årlig før saksbehandling av søknadsomgangen starter
- ✓ Det er krav til at kommune kontrollerer minst 10% av søknadene
 - Utplukket skal være i tråd med utarbeidet kontrollplan